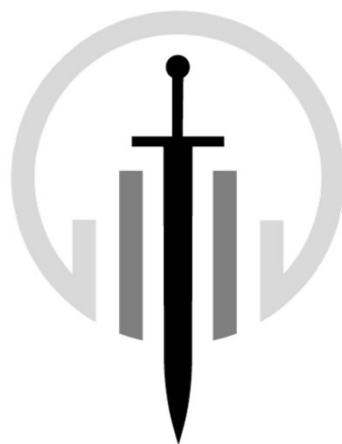

HEIMEVERNS

SAMFUNNET

TAKTISK PLANLEGGING

HV-OMRÅDE og INNSATSSTYRKE

Carl Tore Gombos

Mai 2025

ctgombos@icloud.com/92619080

Taktikk på HV-område og innsatsstyrkenivå

Taktisk planlegging;

Hva er **fiendens hensikt og forventede taktikk**?

Hvilket **OPPDRAG** skal du løse - hvilken **EFFEKT** skal du skape?

Hvilken taktikk velger du for å løse oppdraget/for å faktisk vinne over FI?

Taktisk utnyttelse av dine ressurser;

Hvordan bruker du dine soldater, våpen, mobilitet, lende- og lokalkunnskap osv. for å skape overtak og vinne over fienden?

Taktisk oppfølging og justering;

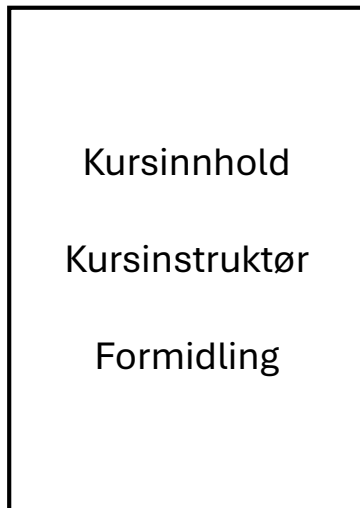
Hvordan følger du og befalet ditt med slik at du hele tiden kan justere egen taktikk for å skaffe overtak over fienden?

Taktisk evaluering;

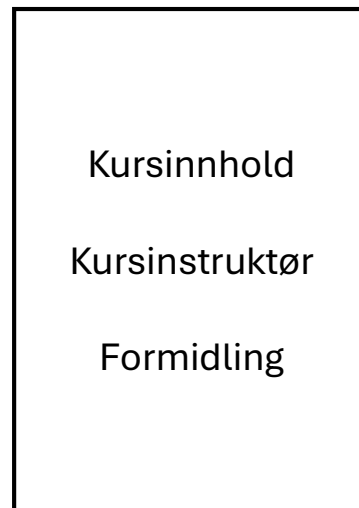
Hvordan gikk det – hva lærte vi – hva lærte jeg – hvordan forbedre taktisk kløkt, taktisk metode og taktisk effekt ved neste oppgave/oppdrag?

Taktisk planlegging – hvor har vi lært dette?

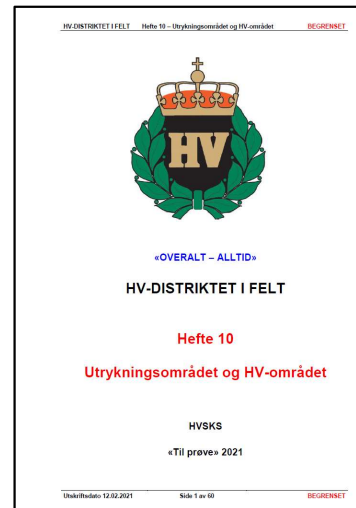
Tidligere mil kurs/skoler

Troppsjefskurs Områdesjefskurs

HV-distriktet i felt Hefte 10

Hærens 4 PBP-hefter (lag, tropp, kp, bn)

Stabshåndbok for Hæren

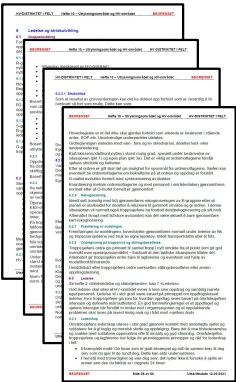
Og i hvilken grad har vi brukt/erfart taktisk planlegging på øvelse – eller skarpt?

Og har vi i områdestab/ISTY de samme preferansene?

HV-distriktet i felt, hefte 10

HV-distriktet i felt, hefte 10, side 25 – 28

Se hefte 2 «Stridsledelse og stabstjeneste», kap 6 «Operasjonsplanlegging».

En skjematisk oversikt over prosessen for operasjonsplanlegging på områdenivå framgår av vedlegg L.

Operasjonsplanlegging i HV-områdene gjennomføres normalt av sjef med støtte fra E&S-off og Ops-off, og med nødvendig støtte fra staben for øvrig.

En komplett operasjonsplan bør normalt kunne utarbeides innen 4-6 timer, og en FRAGO innen 2-3 timer.

HV-distriktet i felt, hefte 10, vedlegg L

	Operasjonsplanlegging på Områdenivå	
1	Mottar varslingsordre (VO) Utarbeider ordre om forberedelser (OOF)	
2	Mottar oppdrag	
3	Initiering (Ledes av sjef) • Les og forstå ordren, (evt vedleggene leses av den enkelte i staben før grovvurderingen) • Lag foreløpig tidsplan og spørsmålsark • Vurder grad av operasjonssikkerhet (OPSIK) • Vurder om flere enn staben bør involveres • Definer operasjonsområde (OO) og etterretningsmessig interesseområde(EIO) (E-vurdering trinn 1) • Retningslinjer for prosessen og videre arbeid	
4	Grovvurdering (Ledes av sjef)	
	S	Vurdering av intensjon og oppdrag • Forme hensikten med eget oppdrag (sett i lys av sjefens oppdrag, plan og intensjon og eget oppdrag) • Hva innebærer oppdraget for meg? Bryt ned i deloppgaver. • Vurdere føringer • Utarbeide foreløpig intensjon
	O	Vurdering av operasjonsområdets innvirkning (E-vurdering trinn 2) • Vær (VTSSN) • Lende (AKVODS) • Demografi (ASCOPE)
	T	Beskrive motstanderen/ aktørene generelt (E-vurdering trinn 3). Gjennomføres ved behov • Aktørbeskrivelse • Operasjonsmønster og kapasiteter • Potensielle handlemåter i grovt Vurdere motstanderens/ aktørenes handlemåter (E-vurdering trinn 4) • Mest sannsynlige handlemåte i operasjonsområdet • Farligste handlemåte i operasjonsområdet
	R	Vurdering av ressurser • Status egne underavdelinger • Behov for ekstra ressurser
5	Justere tidsplan	

6	• Utarbeide foreløpig plan • Back brief til oppdragsgiver (Intensjon, motstanderen, foreløpig plan, behov)	
7	Iverksettelse av evt strakstiltak	
8	Gi varslingsordre	
	S	Situasjon
	O	Oppdrag
	T	Tid og sted for O-møte
	T	Tidligste tid for avmarsj
	A	Adm bestemmelser
	R	Rekognosering
9	Utvikle plan og ferdigstille ordre (Ledes av NK område)	
	• Videreutvikle foreløpig plan for å demme opp for fiendens farligste og mest sannsynlige handlemåter • Gjennomføre rekognosering, hvis anledning og behov • Innspill fra fagbefalene i staben • Utarbeide detaljplan for oppdraget, herunder hvem gjør hva, når, hvor og hvorfor.	
	Kontroll av planen	
	• Sett opp imot Intensjon og oppdrag. Løser planen oppdraget? • Sett opp imot tid, K2, risiko og prinsipper for stridsformen.	
	Ferdigstille operasjonsordren (OPO)	
	• Skrive ferdig 5 pkt ordren	
10	Gjennomføre ordremøte (Ledes av sjef)	
	• Forberede ordremøte • Lage modellbord, evt skisse/kart • Gjennomfør O-møte	
11	Kontroll og kvalitetssikring	
	Før oppdraget har startet	
	• Motta backbrief fra undergitte sjef • Kvalitetssikring av planen, ved eksempelvis gjennomføring av «roc drill» eller «walk-trough, talk-through»	
12	Ledelse og oppfølging	
	• Kontinuerlig kvalitetssikring og oppfølging av oppdraget • Situasjonsoppdateringer • Fortløpende justeringer • Stridsledelse • Evt muntlige føringer eller utarbeidelse av FRAGO(er)	

Taktisk planlegging, 4 trinns modell

Fellestrekk for metodikken er **ANALYSE AV FAKTORER** utført før du **UTVIKLER HANDLEMÅTE**

Noe skjer!

- og du må gjøre noe

Du får en ordre, eller du skjønner at noe nytt må gjøres:

Du gjør en **grovvurdering**, inkludert en enkel trussel/fiendevurdering

Du legger en tidsplan:

- For tiden frem til oppdraget skal være effektivt
- For den delen av den totale tiden du skal bruke til din planlegging, samt tiden du skal gi til underavdelingene (troppsjefene)
- 1/3 – 2/3

Du forbereder planprosessen

Du sender ut en VO

Initiering

Hva og hvorfor?

- og hva påvirker, med hvilke følger?

Du går litt grundigere til verks:

Du **analyserer** Oppdraget:

Hva innebærer oppdraget for deg?

- Hvilke effekter skal du skape/ opprettholde og hvorfor?
- Hvilke oppgaver må du da utføre og hvorfor?

Du analyserer hvordan oppgavene du skal løse blir påvirket av faktorene:

- **Fienden**
- **Lendet**
- **Egne styrker**
- **Tid**
- **Sivil påvirkning**
- **Risiko** (taktisk- og ulykkesrisiko)

(**O-F-L-E-T-S-R = M-E-T-T T-C-R**)

Du trekker slutninger som handlemåten din må ta hensyn til

Analyse av oppdrag og faktorer

Hvordan?

- for å vinne over fienden

Du finner ut hva som vil være **fiendens** sannsynlige og farligste handlemåte

Du utvikler en eller flere egne handlemåter

Du prøver disse mot hverandre

Du beslutter en **handlemåte**

Utvilke handlemåte

Sånn?

- planen din med SKISSE

Du lager en **plan** for hvordan du skal løse oppdraget.

Du lager en skisse som visuelt viser fremgangsmåte for å løse oppdraget (oppdragsgrafikk)

SKISSE

Du beskriver planen din med mål og hensikt

3. a

Du gir oppdrag til troppene dine (Oppdrag = oppgave + hensikt)

3. b-f

Du finner ut hvilke kontrolltiltak som kreves for at du skal lykkes

3. G

Du bestemmer hvordan operasjonen skal understøttes

4

Du finner ut hvordan du skal lede operasjonene, og hvordan komm. og rapp. skal foregå

5

Du gir ordre (med tilbakelsening)

Plan med ordre/skisse

Taktisk planlegging, 4 (5) trinns modell

Hjelpverktøy, planprosess

HV-område/Innsatsstyrke

Mai 2025 (CT Gombos)

Trinn 1: Hva traff meg nå?	Trinn 2: Hva og hvorfor?	Trinn 3: Hvordan?	Trinn 4: Sånn!
MOTTAK AV OPPDRAG	OPPDRAKSANALYSE (består av OPPGAVE-analyse og FAKTOR-analyse)	UTVIKLING AV HANDLEMÅTE (HM)	LAGE PLAN - GI ORDRE
Hva traff dere nå? (1) Du/dere kan ha mottatt en ny ordre fra høyere, og skjønner at dere må/bør planlegge denne strukturet. (2) Det kan imidlertid også være at dere har identifisert en ny utfordring selv, som dere ser krever strukturert tilnærming	OPPGAVEANALYSE: - Høyere enheters oppdrag, intensjon og operasjonskonsept (to nivåer opp) - Utforme egen hensikt (fra gitt oppdrag) - Hvor er du bundet/begrenset? Oppgaver: spesifiserte, utledete, avgjør. - Utform eget reformulert oppdrag: HVEM skal NÅR gjøre HVA og HVOR, og HVORFOR (i den hensikt)	Fiendens HANDLEMÅTER (HM): - FI operasjonskonsept - FI overordnet (FI mål i helhet) - FI nå-situasjon - FI hensikt (i vår teig/målområde) - Fiendens sannsynlige HM (FSHM)? - Fiendens farligste HM (FFHM)?	Gjennomfør rekognosering og evt. oppklaring - Egne patr, overvåkning, innsamling - RFI til høyere/sideordnet avd.
Les og forstå ordren og ditt oppdrag Les tilbake oppdrag til høyere sjef	FAKTORANALYSE:	Oppsummering og oppstart HM'er: - Dra sammen konklusj. fra trinn 2 - Identifiser avgjørende hendelser - Hvordan oppfylle hensikt? - Sammenlign egne og FI styrker/svakheter.	Ferdigstill operasjonskonseptet og planen Planen må inneholde: (1) hvem som skal gjøre hva (2) i hvilken rekkefølge, (3) med hvilken relasjon til hverandre, (4) og med hvilken hensikt Intensjon: - Hensikt = hvorfor skal oppdraget løses? - Målsettinger = de avgjørende oppgavene man må lykkes med for å nå slutttilstanden. - Slutttilstanden = beskriver egne styrker i relasjon til fienden og lendet.
Lag foreløpig tidsplan som tidslinjal: - Når skal oppdraget være effektivt? Hvor lenge antas oppdraget å vare? - Tid til å UTS (planlegging) - Tid til å trene på oppdrag? - Tid til å fremføre styrken?	FIENDEN (skill mellom fakta og antagelser): - Hvilke fiendtlige styrker/trusler står vi overfor i vårt område? - Hvilken støtte kan fienden forventes å ha/få (ildstøtte/logistikk/annet)? - Type/rekkevidde FI våpensystemer? - Fiendens mobilitet? - Hvilken beskyttelse har fienden? - Hvilken K2 kapasitet har fienden?	Utvikle EN eller FLERE HM'er basert på konklusjoner, vurderinger og erfaring:	Oppdrag til tropper gis som; - Oppgave (hva) + hensikt (hvorfor) - Hold oppmerksomheten på hvordan man skal FINNE, BINDE og RAMME fienden på aktuelle steder og på riktig tid. - Videre fullføres ildplanlegging og ildkoordineringstiltak, og man integrerer taktisk støtte og logistikk.
Gjør foreløpig vurdering av egen avdelings evne til å løse oppdrag: - Treningsstandard i avdelingen? - Er avdelingen er uthvilt? - Mangler vi kritisk materiell? - Er avdelingen etterforsynt? - Annet?	LENDET/VÆR sin påvirkning på egne og fiendens evne til å gjennomføre operasjoner:	Helhetlig metode; - Gjenkjenne/se en løsning - Relasjon mellom oppgaver/tropper - Fordel tropper til oppgavene - Gi hver tropp Oppgave og Hensikt	Ferdigstill 5. punktsordre og forbered O-møte - Hvis tid; prøv egen plan med et krigsspill - Les endelig plan tilbake til høyere sjef - Hvis nødvendig - juster planen - Ferdigstill ORDRE + VISUELL fremstilling
Be E-off skaffe kart og definere operasjonsområdet: - Ansvarsområdet (AO) - E-messig ansvarsområde (EIO) - E-messig interesseområde (EIO)	Vær/føre/lys-vurdering (VTSSN): - Vind - Temperatur/luftfuktighet - Sikt (sol opp/ned, måne, tåke, regn) - Skydekke (spes. Opp mot flystøtte) - Nedbør/føreforhold	Analytisk metode; - Identifiser avgjørende hendelser og tidspunkt - Hvilke resultater/effekter må skapes ved hver hendelse? - Rekkefølge og relasjon mellom oppgaver/tropper - Fordel tropper til oppgavene - Gi hver tropp Oppgave og Hensikt	Gi ordre!
Identifiser og iverksett øyeblikkelige tiltak (kun kritisk): - Spørsmål til høyere? - Tiltak nedover til tropp? - Annet?	LENDET/VÆR sin påvirkning på egne og fiendens evne til å gjennomføre operasjoner:	Vurdering av HM'er - er handlemåten/ene: - EGNET? Oppnås intensjon? - GJENNOMFØRBAR? Logistisk/samb - AKSEPTABEL? Taktisk/safety/SANplan - KOMPLETT? - Svarer handlemåten til de slutningene du/dere har med fra TRINN 2 ?!?	Tilbakelesning fra troppsjefer Rehearsal of concept (ROC-drill)
Utarbeid VARSLINGSORDRE (VO): Sett NK til å utarbeide på VO1	LENDT/VÆR sin påvirkning på egne og fiendens evne til å gjennomføre operasjoner:	Velg handlemåte!	PRODUKTER: - ORDRE - Føringer for TRENING PÅ OPPDRAG
PRODUKTER: - Tidslinjal - OO, EAO, EIO - Øyeblikkelige tiltak - VARSLINGSORDRE (SOTTAR) - Føringer for fortsatt planprosess	EGNE + ANDRE EGNE: - Hvilke ressurser er tilgjengelig for å løse oppdraget (pers/matr/annet)? - Hvilke fordeler/svakheter har vi i dette terrenget, mot den aktuelle fienden? - Hvilke andre mil enheter finnes i vårt AO, og hvilket oppdr.funksjon har de?	PRODUKTER: - Reformulert oppdrag - les tilbake til h.sjef - Risikovurdering med tiltaksplan/liste - Innhentingsbehov = RFI'er + REKplan - Innhentingsplan/indikatorliste - Føringer for fortsatt planprosess	Trinn 5: Kontroll
			GJENNOMGANG OG KONTROLL AV PLANEN
			Veiledning, koordinering, evt. justering av plan

FI ANALYSE og EGEN HANDLEMÅTE fremstilt i rammen av 5. punktsordre

Områdesjef: Dette kan også danne utgangspunktet for din ordrebrev (O-møte), hvor du skal fokusere på hva FI vil i din teig, hvordan FI vil kunne opptre i din teig, og hvordan du vil hindre ham i å lykkes med dette. Husk å alltid supplere din ordre og ordrebrev med god oppdragsgrafikk for å visualisere din stridside/handlemåte

1. SITUASJON

a. Generell overordnet situasjon

- (1) Ta med det ordremottakere ikke allerede har informasjon om
- (2) Hold det kortfattet og fokuser på pkt. b, c, og d

b. Fienden generelt

- (1) **FI hensikt** på ØSTLANDET
- (2) FI hensikt i HV01 AOR
- (3) FI ressurser (pers/vpn/kjt/matr)
- (4) **FI modus operandi**

c. Fienden lokalt i vårt HV-områdes teig (*i forhold nå/forventet situasjon*)

- (1) **FI ressurser** – kjent/antatt personell, organisasjon, våpen, materiell, kjøretøy i vår teig/interesseområde
- (2) **FI mål** i vår teig eller i direkte tilknytning til denne teigen
 - i. Sannsynlige FI mål for etterretning
 - ii. Sannsynlige FI mål for påvirkning av folk/samfunn
 - iii. Sannsynlige FI mål for sabotasje
- (3) **FI metoder/handlemåte** i vår teig
 - i. FI sannsynlige metoder/handlingsmønster ved etterretningsaktivitet
 - ii. FI sannsynlige metoder/handlingsmønster for påvirkning av folk/samfunn
 - iii. **FI sannsynlige metoder/handlemåter** hvis sabotasje
 - iv. FI mulige/sannsynlige oppholdssteder i vår teig
 - v. FI mulige/sannsynlig transportmetoder og akser (offkomm, vei, sjø)
 - vi. FI risikovillighet
 - vii. **FI farligste handlingsmønstre/handlemåter**

d. Andre egne styrker (*våre/allierte relevante for vår oppdragsløsning m/rolle*)

- (1) Militære
 - i. Militære (Heimevernet)
 - ii. Militære (andre nasjonale)
 - iii. Militære (allierte)
- (2) Sivile
 - i. Sivile beredskap (Politiet og andre relevante aktører)
 - ii. Sivile virksomheter/funksjoner (offentlige og relevante private)
 - iii. Sivilbefolkningen (relevante aktører)

2. OPPDRAG

Oppdrag og hensikt fra høyere, reformulert med områdesjefs egne ord

3. UTFØRELSE

Intensjon:

- Hensikt (omrsjef lokalt)
- Målsettinger (*avgjørende tilstander HV-omr må lykkes med for å oppnå slutttilstand*)
- Slutttilstand (*slik skal det være når vi er ferdig*)

a. Plan

- Jeg vil identifisere unormal aktivitet (FI) gjennom å ...
- Jeg vil trygge folk og samle informasjon gjennom tilstedeværelse ved å ...
- Jeg vil avskrekke FI etterretning ved å ...
- Jeg vil hindre/vanskeliggjøre FI bruk av objekt/lende/punkt etc gjennom å ...
- Jeg vil hindre FI påvirkning/anslag mot gitte objekters funksjonalitet ved å ...
- Jeg vil opprettholde disse effektene i angitt periode ved å ... (*stridsutholdenhet*)
- Jeg vil skape og opprettholde handlefrihet og reaksjonsevne ved å ...
- Jeg vil hvis nødvendig forsterke deler av HV-områdets oppdragsløsning gjennom å regruppere tropper, og/eller anmode om støtte fra distriktet

b. Tropp 1

Underleggelser/avgivelser/til støtte:

- (1) UTFØR dette, i den hensikt å ...
- (2) UTFØR dette, i den hensikt å ...
- (3) UTFØR dette, i den hensikt å ...
- (4) PÅ ORDRE (PO) utfør dette, i den hensikt å ...
- (5) VÆR FORBEREDT PÅ (VFP) å utføre dette ...

b. Tropp 2

c. Tropp 3

d. Tropp 4

e. Stabstropp

f. Fellesbestemmelser

Punkter som regulerer/synkroniserer planen, og som gjelder alle tropper, f.eks:

- (1) OPSEC (*operasjonssikkerhet – hvordan sikre at opr. ikke blir forståelig for fienden*)
- (2) ROE
- (3) Antreks-/utstyrs-/våpenberedskapsregler/feltrop
- (4) Ildkoordineringstiltak (*tiltak så vi ikke skyter/rammer egne, andre egne og/eller sivile*)
- (5) Føringer for iverksettelse av passive beskyttelsestiltak som f.eks.
 - sperrertiltak, passive varslingstiltak, feltarbeider, mobilitetsfremmende tiltak (for egne), anti-mobilitetstiltak (mot FI), fortifikasjon.

The Combat Estimate (TCE)

Stridsvurdering – 7 spørsmål:

- 1) Hva gjør fienden, og hvorfor?
- 2) Hva har jeg fått ordre om å gjøre, og hvorfor?
- 3) Hvilke effekter ønsker jeg å påføre fienden, og hvilke føringer må jeg gi for å utvikle en plan?
- 4) Hvor kan jeg best oppnå hver effekt/handling?
- 5) Hvilke ressurser trenger jeg for å oppnå hver effekt/handling?
- 6) Når og hvor vil handlingene foregå i relasjon til hverandre?
- 7) Hvilke kontrolltiltak må jeg implementere/pålegge?

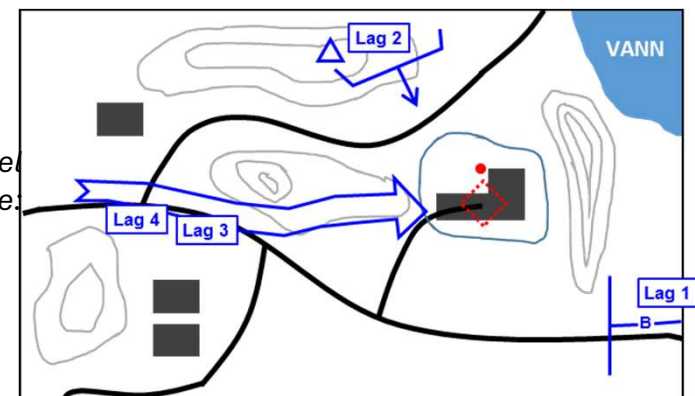
Produkter:

- Beskrivelse av FI forventede handlemåte
- Beskrivelse av hva du skal gjøre og hvorfor
- Din plan med hva som skal oppnås/gjøres, hvor, når, hvordan, og av hvem (med skisse)
- Oppdrag til troppene (taktisk oppgave/-er med hensikt)
- Kontrolltiltak

Nyttige støtteark og oversikter du kan/bør etablere under prosessen:

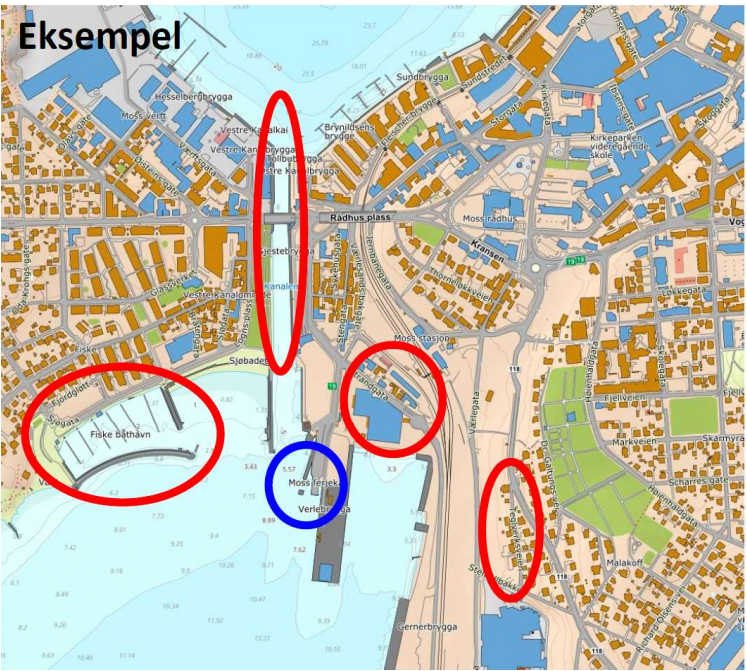
- Tidslinjal med fienden, egne og planprosess
- Fienden m/styrker, hensikt og FSHM og FFHM
- Oppdragsanalyse (gitte og utledede oppgaver)
- Effektoverlegg (hvilke – hvor – når)
- Oppdragsgrafikk (viser egen handlemåte – så egen plan)
- SYNK-matrise (dreiebok) hvem, hva, hvor, når (relasjoner)
- 5. punktsordre (støttet av skisse og evt. modellbord)
- Plan for tilbakelesning

Eksempel
på skisse:

Eksempel på ROS-tilnærming ifm objektsikring

Forenklet risikoanalyse + planutkast

Rød sirkler: viktige punkter/lende. Blå sirkel: objekt

Beskrivelse av aktiviteten/oppdraget

Hva som skal skje beskrives her

Verdier

- Avdelinger/enheter avdelinger (ID av personell)
- Operasjonskonsept, evne til samvirke
- Kapasiteter
- Lager/materiell
- +
- +
- +
- +

Trusler

- TESSOC (med vurdering lokal påvirkning)
- Etterretningstrussel fra XXX
- Påvirkningstrussel fra XXX
- Fysisk angrep/sabotasjetrusel fra XXX
- +
- +
- +

Egen handlemåte

- Egen handlemåte**
- Passive tiltak
 - Aktive tiltak (TD – SS – HR)
 - Handlemåter ved hendelser
 - Mottak og utnyttelse av støtte
 - +++
- Ressursbehov (eksempler)**
- Personellstyrke (kompetanse/kapasitet/antall)
 - Maktmidler
 - Samband
 - Sensorer
 - Optikk (dag/natt)
 - Sperretiltak (betong, byggjerder, containere)
 - +++

Motstanderens handlemåte

- Mest sannsynlige**
- +
 - +
 - +
- Mest farlige**
- +
 - +
 - +

Sårbarheter/Risiko

- +
- +
- +
- +
- +